

Grensene for små foretak i regnskapsloven er økt med 140 prosent

Publisert: 02.09.2024 kl 17:09

Oppdatert: 02.09.2024 kl 17:09

Stortinget har økt størrelsesgrensene for små foretak, men ikke i tide til at de kunne blir gjort gjeldende for regnskapsåret 2023. Foretak som nå blir små foretak, bør vurdere nøye før de følger forenklingsreglene.

[Flere små foretak](#) [Skal vi følge regnskapsreglene for små foretak?](#) [De nye størrelsesgrensene for små foretak](#) [Er foretaket l](#)

Flere små foretak

Lovendringene som vil føre til at det blir flere små foretak ble sanksjonert den 21. juni 2024. Det legges til grunn at de økte grensene vil tre i kraft slik at de vil gjelde for regnskapsåret 2024. Det gjenstår å få avklart fra hvilket avvikende regnskapsår de økte grensene vil gjelde.

De økte terskelverdiene innebærer at flere foretak vil kunne benytte forenklingsreglene som i dag gjelder for små foretak. Ifølge regjeringen innebærer endringene forenklinger for 3 000 norske foretak.

De nye reglene om bærekraftsrapportering (CSRD) er grunnen til at det i regnskapsloven nå også introduseres nye foretakskategorier for foretak og konsern. I tillegg til små foretak og store foretak, får vi mikroforetak og mellomstore foretak. Denne artikkelen fokuserer primært på de økte størrelsesgrensene for små foretak, men det er verdt å merke seg at allmennaksjeselskaper ikke lenger automatisk blir store foretak.

Skal vi følge regnskapsreglene for små foretak?

Det er et spørsmål vi mener ledelsen må stille seg.

Regnskapet skal dekke brukernes informasjonsbehov. De økte terskelverdiene gjør at mange foretak som er betydelige i norsk målestokk, nå blir små foretak. Dersom det er eksterne regnskapsbrukere, for eksempel banker, andre finansinstitusjoner og tilskuddsgivere, er vår påstand at et «minimumsregnskap» i samsvar med regnskapsreglene for små foretak ofte ikke vil ivareta informasjonsbehovet. I den forbindelse er noteopplysningene sentrale – de skal gi relevante opplysninger til regnskapsbrukerne.

Det er svært få spesifikke noteopplysningskrav som gjelder for små foretak. Dette utfordrer kravet om å gi informasjon som er nødvendig for å forstå foretakets eller konsernets stilling og resultat i henhold til fanebestemmelsen i regnskapsloven § 7-1. Fravær av spesifikke notekrav gjør at det er flere forhold som det må vurderes om skal opplyses om i regnskapet. Fanebestemmelsen gjelder for små foretak og økningen av terskelverdiene setter dermed ytterligere press på bestemmelsen.

Når vi er inne på at regnskapet skal dekke et informasjonsbehov er det verdt å merke seg NRS 8 *God regnskapsskikk for små foretak*, som sier at «[d]e spesifikke notekravene i regnskapsloven representerer ikke en uttømmende liste for noteopplysningene som små foretak skal gi» og at «[e]t årsregnskap som inneholder noteopplysninger i samsvar med minimumskravene i regnskapsloven vil ikke alltid dekke informasjonsbehovet til regnskapsbrukerne. Det vil derfor i mange tilfeller være behov for å gi tilleggsinformasjon i årsregnskapet. Hva slags tilleggsinformasjon som vil påvirke beslutninger som tas av brukerne av regnskapet er situasjonsavhengig».

KPMG mener det er viktig at ledelsen gjør nøye vurderinger, og gjerne går i dialog med sine eksterne regnskapsbrukere, før det besluttes å gå over til regnskapsreglene for små foretak.

Små foretak kan velge å følge regnskapslovens hovedregler for innregning og måling, men gi noteopplysninger i samsvar med reglene for små foretak. KPMG mener at det i slike tilfeller også bør gis de noteopplysninger som hører med til det valgte regnskapsprinsippet for innregning og måling i samsvar med krav i loven og den aktuelle regnskapsstandarden.

De nye størrelsesgrensene for små foretak

Bakgrunnen for lovendringen er inflasjonsjustering av størrelsesgrensene på EU-nivå. Svak krone, og at Stortinget valgte å bruke handlingsrommet i EU-direktivet^[1], gjør at størrelsesgrensene økte med hele 140 prosent.

	Gamle	Nye
Balansesum	35 MNOK	84 MNOK
Salgsinntekter	70 MNOK	168 MNOK
Antall ansatte	50 årsverk	50 årsverk

[1] Kommissjonsdirektiv (EU) 2023/2775

Er foretaket lite for regnskapsåret 2024?

For å være et lite foretak etter regnskapsloven, må vilkårene være oppfylt to balansedager på rad. Det vil si, på balansedagen for det aktuelle regnskapsåret og den foregående balansedagen. Når foretakene kommer til balansedagen 31. desember 2024 er det de nye størrelsesgrensene som gjelder. Ved vurdering av foretakskategori for regnskapsåret 2024, er KPMGs oppfatning at de nye størrelsesgrensene også skal legges til grunn for den foregående balansedagen - selv om andre størrelsesgrenser gjaldt på det tidspunktet.

Det betyr at et foretak som er under tersklene per 31. desember 2024, men som var øvrige foretak for regnskapsåret 2023 etter tidligere regler, blir et lite foretak for regnskapsåret 2024 dersom de nye terskelverdiene ikke var overskredet per 31. desember 2023.

Ingen overgangsregler for 2023

KPMG^[1] mente at det burde gis overgangsregler for foretakene som faller ut av kategorien små foretak i 2023 etter gamle terskelverdier, men som igjen blir små foretak i regnskapsåret 2024 etter de nye terskelverdiene. Dette for å unngå at foretakene det gjelder må tilpasse seg regler de kun vil være pålagt å følge i ett regnskapsår, med de merkostnader og ulemper det medfører.

Departementet uttalte i proposisjonen^[2] at det ville være hensiktsmessig å fastsette overgangsregler og at dette skulle vurderes i forbindelse med ikraftsetting av lovendringene. De økte terskelverdiene ble dessverre ikke vedtatt i tide til at de kunne bli gjort gjeldende for regnskapsåret 2023.

Departementet valgte å øke terskelverdiene utover minimumskravene i EU-direktivet. Det ble særlig lagt vekt på hensynet til besparelser og forenklinger for foretakene. Da burde departementet også prioritert å få lovendringene på plass i tide til å kunne gi overgangsregler. Selv om det trolig ikke gjaldt så mange foretak, er de som er berørt påført unødvendige ekstrakostnader. De nye størrelsesgrensene for små foretak kunne fint blitt vedtatt, uavhengig av reglene om bærekraftsrapportering.

Alle inntekter fra hovedaktiviteter skal med

I regnskapslovens oppstillingsplan er inntekter delt i «Salgsinntekter» og «Annen driftsinntekt». I tillegg inneholder oppstillingsplanen ulike finansinntekter. I utgangspunktet er det linjen «Salgsinntekter» som skal legges til grunn ved vurdering av foretakskategoriene.

Det er nå tatt inn en bestemmelse i loven som sier at inntekter fra foretakets hovedaktiviteter skal anses som salgsinntekt ved vurdering av terskelverdiene. Dette er en lovfesting av det som følger av NRS 8 *God regnskapsskikk for små foretak* punkt 1.2.

Som tidligere, innebærer dette at klassifiseringen i resultatregnskapet ikke har betydning for vurderingen av foretakskategoriene. For eksempel vil dette kunne ha betydning for investeringsselskaper.

Pluss 20 prosent for konsern

Nytt er at terskelverdiene for konsern kan beregnes på to m ter. I konsern skal terskelverdiene enten beregnes for hele konsernet sett som en enhet (konsolidert grunnlag), eller samlet for konsernet uten å eliminere interne transaksjoner og mellomværender. Hvis beregningen gjøres samlet uten elimineringer, økes grensene for balansesum og salgsinntekter med 20 prosent.

	Konsolidert	Summert
Balansesum	84 MNOK	100,8 MNOK
Salgsinntekter	168 MNOK	201,6 MNOK
Antall ansatte	50 årsverk	50 årsverk

Stort å ha kontroll over et foretak av allmenn interesse

Hvis et konsern består av ett eller flere foretak av allmenn interesse og konsernet faller inn under kategorien for små foretak, kan det likevel ikke følge reglene for små foretak. Det innebærer etter KPMGs forståelse at slike konsern må utarbeide konsernregnskap, kontantstrømoppstilling, årsberetning og gi utvidede noteopplysninger, uavhengig av størrelsen på konsernet. Før lovendringen gjaldt dette kun plikten til å utarbeide konsernregnskap.

Dersom et konsern har datterselskap som kun er notert på regulert marked utenfor EØS, gjelder det likevel ikke. Dette er nytt og unntaket fra konsernregnskapsplikten er dermed utvidet, men vil ikke være relevant for mange.

Enkelte små foretak må rapportere i samsvar med  penhetsloven

Tidligere var det slik at foretak som kunne bruke regnskapsreglene for små foretak, ikke var pålagt plikter etter  penhetsloven. Med de nye, høyere terskelverdiene for små foretak i regnskapsloven, blir dette endret. Terskelverdiene i  penhetsloven er (dessverre) ikke justert i tråd med terskelverdiene for små foretak i regnskapsloven, i hvert fall ikke enn . Dette betyr at enkelte foretak må gjennomføre aktsomhetsvurderinger og publisere en redegjørelse om dette, selv om det er et lite foretak etter regnskapsloven.

Hold deg oppdatert



Redaktør for Verdt å vite



© KPMG AS and KPMG Law Advokatfirma AS, Norwegian limited liability companies and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.